

LA TRALLA

SURT EL
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

—(R. I. P.)—

En Maura ha mort. Tothom n'ha parlat y nosaltres no hem de ser menys. Però'n parlarem pera dir que'ns té sense cuydado. Lo día que á tots los catalans nos tingui sense cuydado lo que passi á Madrid, estarem á dos pams del triomf.

Als qui més ab cuydado té las crisis, es als nostres dibuixants, perque s'han d'espavilar á buscar las pessigollas, dich, las feso-mías dels nous governants.

Per lo demés, *sic transit gloriu mundi y apa, buenas...*

Ah! Perdoném al senyor Maura l'agravi que'ns va fer de sentirse agraviat per la plana denunciada. Y perdonin los llegidors que sigui tant curt; pero no puch seguir.

¡Me invade el desconsuelo!

GNOM

Per Nadal.... décimas

Al senyor Maura

Sento molt la malifeta
que li han fet per ferlo caure,
y are escolti senyor Maura
las súplicas d'un poeta.
Jo no tinch una pesseta
y aixó fa qu'estich pensant,
que tindrè un Nadal flamant
y una gana de mistó,
¿no li sobrarà turró,
vosté que'n tenia tant?

Al nou ministeri

Al bullit ministerial
que formeu la nova colla
y tireu pilota á l'olla
d'ensá qu heu pujat á dalt,
com á medi principal
de deixarnos ben contents
haveu d'esmolat las dents
no fent el ximple ni el maula,
qu'are que ja sou á taula,
¡menjeu sense cumpliments!

Al senyor Gonzalez

Per la campanya gloriosa
que vosté vé celebrant,
recullint y denunciand
á la premsa escandalosa,
y per ser la tasca honrosa
y en profit de la moral,
al castigar per igual
als que no fan feyna neta,
com LA TRALLA y La Saeta,
li desitjo un bon Nadal.

Al senyor Lluch

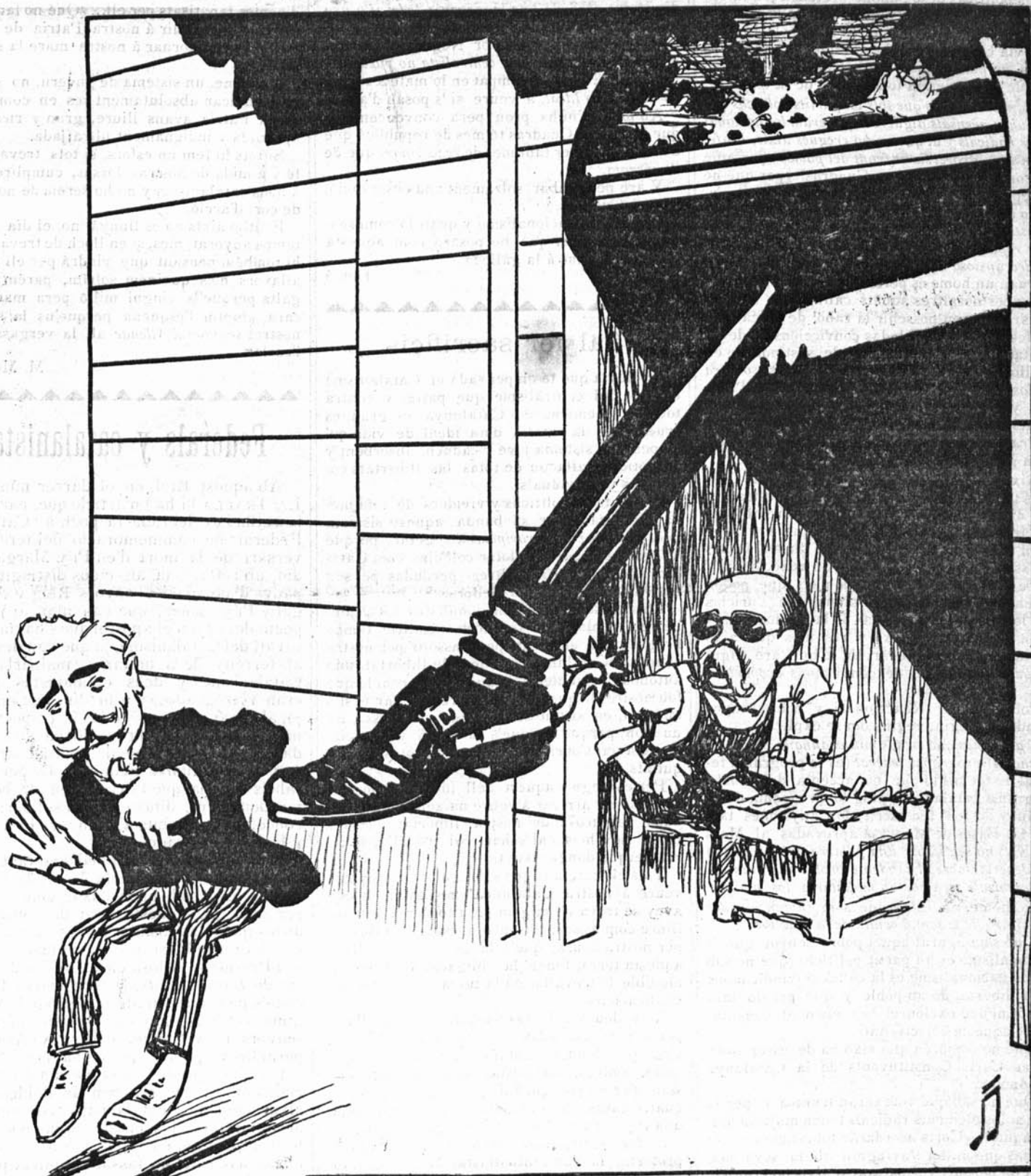
Home, senyor Lluch, no puch
resistí á la tempració
d'una felicitació,
contra vosté, senyor Lluch.
Ab aixó avuy de retruch
en versos fàcils li dich
que passi un Nadal bonich,
deixant la Pubilla en sech,
ja qu'algú que jo coneix
diu qu'es un alcalde xich.

Als regidors del trust

Descanseu tranquilament
ja qu'haveu fet l'obra bona,
de fer rica á Barcelona
ab el vostre Ajuntament.
Com que tot está còrrent,
y llest tot lo principal
que convé á la capital
per curarse de la llaga,
¡bon Nadal! qu'ella ja paga
el turró municipal.

A la massa

Que D. Alacandro'l Mano
ho va prometre ja ho sé,

Galantment l'han despedit
tan bon punt els hi ha fet nosa,

pero es veritat que ha sortit
ab actitud molt ayrosa.

de menjarse l'any que vé
el pavo republicano,
pro també sé que'l fulano
ja fa temps que s'escarrassa,
y demostaa tenir trassa
menjant á cada ocasió
del pavo de la nació
mentre está badant la massa.

A Memento

Ab la teva última proba
sobre alló d'aquell fracás,
ja s'ha vist que tens un nás
com un gós de Terranova.
Per aixó es qu'avuy en proba
del agraument que sento,
per fer Nadal te presento

ja que no has sigut panarra,
un feix de turrons de barra
y un feix de neulas, Memento.

Al país

Tú país atrotinat,
que't corseca la miseria,
perseguint sempre la deria
de veuret regenerat,
dispensa qu'atribulat
pels pesars que'm dona aixó
no t'endressi una racció
de versos com als demés,
¡ja te la faré ab excés
quan fassis net de debó!

PEP DE LA TRALLA

Á "EL NUEVO IDEAL" DE MATARO

No coneixém ni de vista, ni sisquera per referencias al senyor Cuadras y Fargas autor de la resenya del *meeting* nacionalista celebrat á Mataró lo dia onze del present mes; ab tot, 'ns sembla que li *cuadraría* molt millor lo birret de inquisidor que no pas lo gorro-frigi.

Y parlém aixís, perque lo resum que fá de dit *meeting*, no pot esser obra de cap *republicano democrático y federalista*; es sí, l'obra de un *republicano jacobí y sectari* y res mes; may la de un deixeble del malograt en Pi y Margall.

Aquell resum es la confessió mes palesa de que lo dit en lo *meeting* del dia onze per los capdevaners de la democracia y del progrés

de la nostra terra ha de donar fruits ben abundosos a no trigar gayre.

¡No'ns estranya no, que lo pobre Pi confessés poch avans de morir que lo VUYTANTA PER CENT dels que's titulan federals no havian compré la seva obra!

Y entre los que no l'han comprés s'hi troba lo senyor Cuadras Fargas, y ab ell tota aquesta generació vella y caduca, cada de cós y ánima que es pega mes de la forma que del fons de las cosas, generació que constitueix una remora per l'avens y llibertat dels pobles, bagatge inútil, pròxim a desaparèixer a l'empenta vigorosa de la generació nova neta dels prejudicis y carrinclonerias que minan tots los partits polítics a la espanyola.

Ja comprenem perfectament que las doctrinas de llibertat pura sense mixtificacions, que los nostres radicalismes democràtics, fereixen als esperits jacobins y reaccionaris com lo senyor Cuadras (reaccionari mal li pesi) fins a ferlos revolcar rabiosos en lo llot de las pasions polítiques desde ahont prenen jòh infelissos! esquitxar a n'els que soldats de la idea nova y guiatz solament per la Rahó y la Justicia fem via cercant la Llibertat que la tirania 'ns nega, no per ferla servir de Celestina sino pera que la gaudeixin tots los fills de la terra.

Si, mes lliberals que tots los partits polítics que's diuen avensats diguerem que eram los nacionalistas radicals y al que no ho cregués aixís, li oferiam la controversia enfront del poble; ¿per qué no contestava lo senyor Cuadras? ¿per qué no acceptava lo reto, si de bona fé creu, que ninguno de sus grupos (del nacionalisme) ha echado el lastre conservador y reaccionario que tan odioso y repulsivo los ha hecho a la vista de la masa obrera ansiosa de libertad?

Quan un home es permet insultar als altres (puig per nosaltres aquets calificatius són insults) y es creu possehir la rahó de l'ideal que professa y n' te arreladas conviccions ha de tenir també lo valor suficient de sostindreho en tot lloch y sobretot devant de la masa obrera ansiosa de libertad si es que de bona fé se l'estima, y vol com volém nosaltres la seva emancipació perque es convenient sentint lo pro y la contra, y qui es lo que predica lo camí verdader pera gaudirla.

Aixó es lo que tenia de fer lo senyor Cuadras tenir lo valor suficient de demostrar lo que diu en lo periódich, y no venir are ab quatre frases passadas de moda, que un home gran deuria darse vergonya de diras, frases falsas y de mal gust tractant de reaccionari y de partidito de burguesillos a n'els que poden ensenyarli ab las mans plenas de duricias per lo treball las becerolas de la Democracia y de la Autonomia, y aixó y res mes que aixó havia de fer, del contrari tot lo que are digui fa gallina y home de conviccions acomodaticias.

Pobre senyor Reaccionari y pobre senyor Cuadras. Vegin, vegin com se explica.

Y así vemos que en sus mitins aunque se acepte mucho del programa federal (es lo programa federal en tot cas lo que no accepta del mucho programa catalanista, puig lo programa de 22 de Juny de 1894 fou escrit dos anys mes tart que las Bases de Manresa aprovadas al Mars de 1892) no se dice ni una palabra de la solución que debería darse al candente problema religioso. Seguramente será por no molestar a los amigos.

No, home, no, es perque som subvencionados por el oro de la mano oculta de la reaccion.

¿Qué s'ha figurat aquest pobre senyor que 'l nacionalisme es un partit polítich? ¿qué no sab que lo nacionalisme es la causa reivindicadora de la llibertat de un poble y que per lo tant no pot ni deu excluir cap element constituïu de aquesta colectivitat?

¿Qué no comprén que aixó ha de esser obra de las Corts Constituyentes de la Catalunya Autónoma?

¿Qué no sab que vots serán trunfos y per lo tant si los elements radicals tenen majoria dintre aquellias Corts acordarán totas aquellias reformas que millor s'avinguin ab la seva manera de pensar, y separant, si aixís ho creuen convenient, la Iglesia del Estat?

¿Qué no veu que avuy per avuy seria estúpido preocuparse de aqueixas interioritats que no mes portarian divisions que afavorirían al centralisme que 'ns ofega?

¿Qué no ho confessa lo propi senyor Cuadras quant diu que reconecemos que entre ellos no faltan elementos radicales en esta materia? ¿sens que ningú 'ls molesti y tothom respecti?

¿Qué no sab també que al costat d'en Maceo y Máximo Gómez, pertanyents a la masoneria hi lluytava en Martí, de creencias católicas, sens que aixó fós obstacle pera que tots plegats lluytesin per la independència cubana?

Vaja, home, vaja, sigui mes llògich y si sab lo que es lo nacionalisme no s'emboïliqui. Precisament aquest abigarrado conjunto es lo que revela la nostra gran democracia filla de una gran tolerancia per totas las maneras de pensar.

Caben lo mismo los monárquicos que los republicanos; com hi caben 'ls que no creuen en cap forma de govern, per trobarlas totas tir-

nicas; en una paraula, tots los catalans ab vergonya, tots los que estimin la llibertat y aborreixin l'esclavatje.

Diu que no se comprende la Autonomia sin la Democracia, ergo nosaltres som demócratas, puig que no solzament volém la autonomia colectiva si que també la individual, passant per la familia, 'l municipi, la comarca y finalment a la Nacionalitat, inclosa la autonomia de la conciencia. ¿Ho veu lo senyor Cuadras com ell mateix se contradeix? Y sino vegin lo que diu mes avall lo mateix senyor.

Y menos se comprende la democracia sin la República.

Ja ho deya al principi que aquest senyor era un mal deixeble d'en Pi y Margall.

May la República ha sigut garantía de llibertat y democracia veritable: que ho digan las repúblicas sud americanas desde ahont se expatrian als titllats de anarquisme, los mateixos que la monárquica Inglaterra obra los brazos y ampara.

Que ho digui lo mateix Pi y Margall lo qui digué que preferia una monarquia federal a una república unitaria, y finalment consulti lo senyor Cuadras ab lo senyor Nogueras, firmant del article La República centralista no puede regenerar a España, estampat en lo mateix número del Nuevo Ideal, a veure si's posan d'acort.

Ab lo dit n'hi ha prou pera convencens de que lo senyor Cuadras té mes de republicà que de federal, y per tant mes de reaccionari que de demócrata.

Y are per acabar, solzament una observació, senyor Cuadras.

Estudihi lo nacionalisme y quan lo compregui, estich segur que no posará com aquesta vegada los peus a la galleda.

FIBLÓ

Cal fer sacrificis

La lluyta que té empenyada el Catalanisme enfront del centralisme que patim y contra tots els enemics de Catalunya, es gran, es cruenta, es la batalla d'un ideal de vida qu' empeny un sistema jove y caduch, absorbent y despòtich, malfactor de totas las llibertats collectivas y individuals.

Els unitaris polítics y vividors de tota mena, defensen per sa banda aquest sistema perque 'ls porta a provincias a vegetar, perque 'ls permet encare explotar colonias com Catalunya, que a falta d'altres (perdudas pel seu malversament) son las mellors.

Els catalanistas, els nacionalistas tots, també fem replega de tot nostre coratge, també breguem ab enteresa pera assolir per nostra estimada Catalunya un ideal de llibertat, una autonomia complerta, lo que'ns robaren, lo que fou nostre, lo que tornarem a rescabalar pesi a qui pesi, encar que si oposi tot una rassa, tot un mon, perque lo que's de rahó y justicia, tart ó aviat s'obra pas enfront de totas las iniquitats.

Per conseguir aquest bell ideal de nostres somnis, per arribar a veure naixer aquesta aubada venturosa de nostra llibertat, cal fer molts sacrificis, cal suhar, cal treballar la terra perque dongui fruit.

Tots els catalans que's donguin vergonya de veure a nostra Catalunya en l'estat en que avuy se troba y's migrin pera tornarla a veure lliure com avans, tots els que vulguin lluytar per nostra causa, que's la de tots els fills d' aquesta terra, tenen la obligació, el deber ineludible de treballar en la tasca de nostres reivindicacions.

No podeu ser foras isoladas aquí y allà, y per lo tant mancadas de tota forsa colectiva, sino que deuen juntarse, formant agrupacions, centres catalanistas ahont se vulla que sian, que no pot quedar poble ni llogaret de quatre casas ahont el Catalanisme no hi tinga una representació potentia y vigorosa pera poder fer sentir, quan convinga, la seva veu de protesta, la veu entusiasta de tot Catalunya.

Després, a mida que nostres cabals ho permetin, tenim que ajudar ab nostres supcripcions a la premsa catalanista, que's la portaveu de nostras aspiracions y nostres sentiments.

Ab ella fruhim el relat d'una festa nostra a la quina no'ns ha sigut possible assistir; ella ens anuncia quan senyalan las ponentadas y ens convida a la protesta, ferma, grandiosa quan ha descarregat la tempesta en forma de lley ó decret sempre perjudicial per Catalunya, sempre al revés de nostres usos y costums, sempre atentatori a nostre dret y, en fi, ab ella sentim més animat nostre esperit disposats a la brega; las ben trempadas plomas dels seus articulistas ens marcan el viarany que'ns conduheix a la meta de las nostras aspiracions.

¿Qué fora el Catalanisme sense las sevas publicacions periódicas ó diarias? Una planta sense regó ni sol que puja feble y escanyolida.

Per aixó devém, tots els catalanistas que po-

guém, tenirlas en nostras casas, en nostres centres, aquestas publicacions, pera enfortirnos nostra ánima catalana, pera sadollarnos de bona doctrina per aprendre que'ns falta molt a saber y per ajudar als que treballan més que nosaltres, sacrificantho tot: diners y temps.

Y després el treball de propaganda sens cansarse may.

Al company de treball indiferent y descregut se li proporciona manera perque pugui enterarse de nostre programa, se li facilita algun de nostres periódichs; al enemich declarat se mira si's pot convencer ab arguments irrefutables, ab la polémica seriosa, sens acaloraments ni disputas; y quiscun en la seva esfera d'acció y per tots los medis honrats devém treballar per la Catalunya de nostres amors.

Cal sacrifici y molt treball. Per causas menys justa que la nostra 's vessá a dolls la sang en la passada centuria; per entronisar a un home sacrificavan las sevas vidas milers d'homes fanatisats per ell... ¿Qué no farém nosaltres per redimir a nostra Patria de l'esclavatje, pera retornar a nostra mare la seva llibertat?

Un home, un sistema de govern, no son res, no signifiquen absolutament res en comparació d'una Patria avans lliure, gran y rica, y ara oprimida y indignament ultratjada.

Si tots hi fem un esforç, si tots treballém ab fé y a mida de nostras foras, cumplirém com a bons catalanistas y no ho serém de nom, sino de cor, d'acció.

Fentho aixís no es llunyá, no, el día tant de temps anyorat; mes, si en lloch de treballarjens hi tombém pensant que vindrá per ell mateix, allavors no's queixém sofrim, parém l'altra galta perque'ls vingui milló pera marcans la cara, ajupim l'esquena perque'ns la sagellin nostres senyors d'Allende ab la vergassada de l'esclau.

M. MONTANÉ

Federals y catalanistas

Ab aquest títol, en el darrer número de LA TRALLA hi ha un article que, parlant de la vetllada celebrada fa poch a "Catalunya Federal" en commemoració del tercer aniversari de la mort d'en Pi y Margall, s'hi diu, ab referencia als meus distingits companys d'associació, senyors Roig y Armengol y Pi y Suñer, que van mancar al respecte degut a n'el apóstol que s'havia declarat afi del Catalanisme, ja que van descendir al terreny de ls unitaris, malparlant del Catalanisme y de ls catalanistas perque eran retrógrados, y s'hi diu, ademés, que jo, al posar punts sobre las is respecte a la meva particular intervenció en dita vetllada, vaig descuydarme de puntualisar lo criteri de "Catalunya Federal" (1), per quina rahó's desitja que l'exposi ben alt, ben clar y rodonament, dihent si's fa solidaria de ls conceptes atribuhits als senyors Pi y Suñer y Roig y Armengol.

A companys de nacionalisme tant entusiastas y consensuts com los redactors de LA TRALLA no'ls puch deixar sens resposta, per més que aquesta hagi de consistir en dirlos que ja avans d'ara "Catalunya Federal" ha fet pública, per medi d'una nota del seu President inclosa en la secció de políticas de Las Noticias, la rectificació del erro comés pe'ls que, en algún periódich ó en alguna vetllada catalanista, van referir als senyors Pi y Sunyer y Roig y Armengol paraulas y opinions que no havian emés.

Lo que aquestos senyors van dir sustancialment es: que era ben de doldrer que, aixís com els catalanistas conservadors aprofitan totas las ocasions que poden per fer sentir la nota conservadora, los catalanistas avensats no fassin lo mateix per fer sentir la radical ja que, no fentho, lo Catalanisme pren als ulls de la gent un carácter que califica de reaccionari, y que no li atribuhiria si'ls catalanistas republicans s'agrupessin en associacions republicanas, sens perjudici naturalment de l'ideal comú.

Aixó que van dir, en resúm, los meus consocis ¿es alguna heretjia? ¿ó es d'extranyar que parlin en república los que son part d'una entitat com "Catalunya Federal" autonomista y republicana? Jo crech que, ab lo criteri de la entitat, no s'hi está disconforme pe'l sol fet d'exposarlo en termes més ó menys crusos, escayents als particulars temperament y oratoria de cada hù, y també crech que'ls senyors Pi Suñer y Roig y Armengol no van expressarse essencialment, d'altra manera que com jo ho vaig fer al resumir los discursos pronunciats a la

(1) Deviam expressarnos malament, puig al dir nosaltres que al posar vosté's punts sobre las is, s'havia descuydat de puntualisar lo criteri de «Catalunya Federal», no'ns referiam a altra cosa que a la carta de vosté publicada en La Veu de Catalunya. (N. de la R.)

vetllada, dihent aixó: "Cert es que'l nacionalisme, quan sols teóricament se'l considera, aixís pot ser republicà com monárquich, y que cauria en gran erro qui pensés altra cosa; pero també es cert que, quan se l'estudia en relació ab quiscun de ls pobles, pren l'una ó l'altra d'aquellas dugas formas, segons la llógica que presideix al desenrotllo de ls fets historials ho exigeixi. Per aixó es que a Catalunya, no se'n pot ser de monárquich." Y apoyantho parlava de la cadira del rey Martí y de la sort del casal de Urgell, deduhint de tot, que haviam de ser nosaltres, dintre de l'ample camp nacionalista, uns nacionalistas especiales.

No es d'avuy, es de sempre, que "Catalunya Federal" sosté l'ideal republicà y federalista, juntament, pero de cap modo ab preferencia, al autonomista; y'l nostre pensament no ha cambiat densá que en la vetllada del día 9 de Mars darrer, ab que commemoravam una data notable en la historia del autonomisme. vaig poguer dir ab assentiment de ls meus companys: "Hi ha gent, senyors, refractaria al autonomisme, y may los cabrá al magí que'ls pobles avansin més cap al progrés caminant a las horas que volen y pe'ls camins que volen, que lligats los uns ab los altres y acompanyats a garrotadas. Y per una tal gent no hi ha per ara autonomia possible, ni per lo tant federalisme, n'hi ha en nosaltres avuy per avuy lo deber de perdre jornals en lo conreu de las sevas terras, quan tanta feyna tenim en la nostra, per salvar la cultilla de las ideas que hi hem sembrat pe'l nodriment del nostre poble". "....." Ab tot lo cor, ab tota l'ánima siguém nacionalistas republicans federals; pero avans que tot nacionalista "....." Las formas de govern y'ls lligaments de pobles, son accidents d'una substancia qu'es la patria."

Avuy, donchs, som ahont eram: ab los nostres, ab los que estiman a la patria. Abrassemnos ab bon amor tots los seus fills que la volém, y aprenguem a coneixens los uns als altres, més que de fora, per lo que sembla, de dins de tot de l'ánima, per lo que es.

MIQUEL LAPORTA

AL SENYOR LAPORTA

Ab tot y ser coneixedors de la extraordinaria delicadesa del senyor Laporta, hem de confesar que l'atenció que ha tingut contestant nostre article "Federals y Catalanistas", publicat en nostre darrer número, nos ha sorprés per lo molt que 'ns honora.

No insistiriam, perque deixa prou clar l'assumpto lo senyor Laporta, si no 'ns calgués fer constar que ab tot lo sentiment no podem retirar los dictats que 'ns meresqueren las manifestacions dels seus companys senyors Roig y Pi y Suñer. Si mal no recordém, aquets senyors varen afirmar que 'ls catalanistas liberals ó avensats eram cobarts perque no 'ns posavam enfront dels conservadors catalanistas y també 'ns sembla recordar que pronosticaren pel catalanisme l'etern dictat de conservador, burgés y catòlich perque no 'ns declaráram republicans, ¡com si un republicà no pogués esser conservador, burgés y catòlich!

Varen mancar aquets senyors al respecte degut a n'el apóstol que s'havia declarat afi del catalanisme perque ell no ho deya pas aixís y no insistim ja mes sobre aquest punt perque precisament en aquest número comensa lo nostre amic M. Riu una tanda d'articles fonamentats en declaracions estampadas del ilustre Pi y Margall que ho probarán una vegada mes.

Vosté, senyor Laporta, que 'ns coneix; que sap l'esperit ample y reformador ó revolucionari que 'ns alenta; vosté que coneix lo fi que persegueix lo nacionalisme, ha de donarnos la rahó y 'ns la dona ab la seva afirmació de que "Catalunya Federal", es republicana pero no ab preferencia a autonomista.

Y vosté que concedeix que "per una tal gent no hi ha per ara autonomia possible ni per lo tant federalisme, ni hi ha en nosaltres avuy per avuy lo deber de perdre jornals en lo conreu de las sevas terras (de las d'aquella gent) quan tanta feyna per fer tenim en la nostra", vosté senyor Laporta ha d'entendre que avans que federalisme s'ha de fer autonomisme com ho prova aquest per lo tant que transcribim del paragraf del seu article.

Y ja en aquest terreny ha de convenir ab nosaltres que las manifestacions dels seus companys foren perfectament contradictorias ab los principis de "Catalunya Federal", ja que combatent als catalanistas de la esquerra (segons diuen) perque no's declaren republicans posposan l'accidentalitat a lo fonamental, que segons afirmació deduhida de vosté es l'autonomia.

No podem estar conformes ab lo que vosté diu de que 'ls esmentats senyors parlavan en república... Nosaltres no enteném altre llen-

guatje que l' de la convicció, y si l' parlar en república vol dir malparlar de lo que no ho sigui ni deixá de serho, es una trista cosa que no deixa de ser una imitació a las prácticas unitarias.

Republicans som casi tots los de LA TRALLA y lo dia que sia precis elegir forma de govern pera dirigir l'aplech de nacionalitats constituïdes autonomicament de las que en formi part Catalunya, votarem la República; pero mentres calgui primer constituir aquestas nacionalitats pera donalshi autonomia, no rebutjarem cap esfors, ni farém capelletes, ni excomunicarem als monàrquics autonomistas (que no sé quants n'hi han ni si n'hi han).

Y aixó en las demás cuestiones del íntim pensar de cada hù. (Estém cansats de repetirho): Lo Catalanisme es lo mes lliberal dels ideals perque practica la tolerancia y l' respecte mutu. Es lo mes democrata perque no posa als homes enfront los uns dels altres.

Y voste observi que 'ls enfados del senyor Pi y Suñer son perque no som valents de posarnos enfront dels catalanistas-conservadors. ¿Ab quin dret nos hi hem de posar?

Sian ells com vulgan y treballin per la Patria. Un catalá, ho es malgrat sos íntims pensars, y l' Nacionalisme sols busca catalans pera deslliurar-se de Catalunya.

Vosté que sab Nacionalisme tant com nosaltres, explíquiho als seus companys senyors Roig y Armengol y Pi y Suñer. Ells no ho saben tot aixó, y si voste dubta d'aquesta afirmació llegeixi la carta que'l senyor Pi ha enviat a Joventut.

Me penso que ab lo que en ella diu lo senyor Pi, ne tindrà prou voste y tothom pera ferse càrrec de lo poch coneixement que del nacionalisme te aquest senyor... y aixís havia d'esser perque qui l' conegui a fons lo nostre ideal redemptor no pot combatrel.

Y perdoni, senyor Laporta, que la ploma se m'hagi escorregut massa.

Jo hauria volgut, tan agraït he quedat a la seva deferencia, pogueu respondrem ab lo mot "conforme", pero ja sab com som: avans que tot la justicia y la veritat.

Y are prou:

Vosaltres sou ahont erau perque la República os fa clos. Nosaltres que som a tot arreu perque vivim en los cors y en las conciencias sense distincions artificials, podem sense fervor sortir del vostre clos, arribar ab los brassos fins a vosaltres pera recullir ab tot l'anima l' abraçada que ab bon amor nos oferi com a fills que som tots de la Patria Catalana.

VERITATS

CONTRA UNA MURALLA

Un "empleat d'un ajudant de Marina d'aquesta costa de Llevant" m'escriu dientme que aviat (no diu si d'aquí 10 anys ó 20) sortirà en lo Butlletí d'Hidrografia, de la regió catalana un escrit que dirá:

AVIS ALS NAVEGANTS

Direcció d'Hidrografia

Desde Barcelona, seguint cap a Mongat, Mont-Calvari y costa de Llevant fins prop de Blanes, la direcció de la vía del ferro-carril de M. Z. y A. ha construït un rocám que serveix de terraplé per aguantar que no s'esllabissi la vía, pero que al mateix temps ha convertit en costa brava casi tot aquell trajecte. S'avis a n'els navegants a fi de que, en cas d'avaries que fotesessin anar a embarrancar, sápigam que allí hi trobarian la mort. Pero si estiguesin ben segurs de la seva situació, poden fer rumbo a Badalona ó a Mataró, que per ara, la vía encara ha respectat aquelles platjas, y no sabent — com no sabem — que hi vulgui fer parets de cerca, los náufrechs que hi vagin a embarrancar, podrán tenir auxili ràpid d'aquells tant valents com humanitaris pescadors. «Quadern núm. 1, pág. 31. Era nova de Catalunya. Ministeri de dolor.»

¡Què'n devia ser de tranquil lo que va tenir l'humorada d'enviar-me l'anterior escrit!

Es a dir, ben rumiada la cosa, potser no que no fou cap tranquil. Casi'm decideixo per creure que'l que m'ho va escriure, prou devia ser algún home de mar, algún capitá ó pilot que havent llegit l'última edició del «Derrotero del Mediterráneo», vegent convertida en costa brava, per la direcció del ferro-carril de M. Z. A., lo que'l derroter posa com a platja, no estava gens tranquil al pensar qu'un barco fiat en lo derroter, podia venir a buscar salvació ahont ara hi trovaria la mort.

Ves, los homes de mar que pensin com en Mariano de Larra, que «Viure poch, es sufrir menys» ¡si n'han d'estar d'agrahats a la direcció d'aquest ferro-carril! perque sens fer alarides d'humanitaris, tot fent la costa brava los hi va minorar lo sufriment, ja qu'embarrancant allí, lo morir será joch de pocas taulas.

Y jo ho crech que n'hi están d'agrahats, ara encara més, perque, com tothom sap, la vida ab las industrias del mar y la vida d'anar a

pescar, son vidas de penas, vidas de sufriments, y per aixó es que qui fá'l poch, deu fer lo més, ja que la vía va convertir aquelles platjas en costas braves, que va ser lo primer pas pera que lo que hi anés a amorrar trovés la mort desseguida, estrellantse en las pedras que hi posá; ara, per evitar en lo possible tot aixó, fá una paret a fi de que no siguin possibles aquelles industrias.

Fora las industrias de mar, també será fora'l perill de que la gent que avans s'hi guanyaba la vida, vagi ara a trovarhi la mort.

Y, mireu si n'hi ha de gent tonta y de malagradida!

Ara venen tots los pobles d'aquesta costa de Llevant y posant son crit al cel diuen, tot recordant aquella veu misteriosa que al entrar lo cadavre d'en Ramon Berenguer II a la catedral de Girona, que tanta impresió causá: «Cain, ubis est Abel, frater tuus...?» ara diuen: «... ahont es la nostra hermosa costa de Llevant?»

Y molts d'aquests homes de mar, volguent saber més que aquell enginyer de Barcelona que ideyá'l grandios moll d'Espanya, que ocupa dintre del port 10 hectáreas (ves si es gran ideya), y volguent saber més que Arquímedes lo gran geómetre de Siracusa, y més que tots los enginyers haguts y per haver en la Companyia d'aquest ferro-carril, aquests beneytons venen dihent que, fent ahont las corrents se menjan la platja, unas escolleras d'uns 50 metres en direcció al xaloch, que la vía ja hauria quedat assegurada perque hi hauria crescut la platja, y per lo tant, la direcció de la vía no s'hauria hagut de gastar ni la miléssima part de lo que ha gastat ara ab aquell mur de contenció que si reb temporals de Llevant no contencionará res, y que fentho d'aquella manera no hi havia necessitat de convertir en costa brava lo que'l derroter havia ja posat com platja pera anarhi en lo possible a salvar vidas é hisendas, y per lo tant, no hauria quitat lo dret a la vida d'aquells homes empleats en l'industria del mar.

Pero, anéuloshi a fer entendre tot aixó a n'aquells levantins, que cada un de per sí es més tossut qu'en Don de Buen y que junts ho son més que'ls aragonesos plegats.

Aneu a férlosi entendre que qui't vol bé't farà plorar y qui't voldrá mal te farà riure, y que per aixó la direcció de la vía, que'ls hi vol bé, los fá plorar ab lo mur de contenció y ab la paret que'ls hi privará de veure com la gent se nega, espectacle sempre trist, per més que ab aixó de negarse ells ja hi están acostumats y desagrahats, vos contesfarán enviant exposicions al senyor Comandant de Marina, explicantli la malifeta de la direcció del ferro-carril, y no tenintne prou, vos dirán que'n farán un altre al Ministre de Foment y Obras Públicas y que no deixarán de petja als senyors diputats d'aquells districtes, perque vagin a Madrid a trovar al Ministre de la Guerra y a n'en Maura y fins al senyor Rey, ja que tots tres y en particular lo senyor Rey, que tant li va agradar aquest tros de costa, volen que'ls diputats li diguin:—Senyor Rey, vos que vos dignareu venir a nostra costa de Llevant y que tant vos agrada, perque a vostra dreta hi véyeu lo mar y a l'esquerra hi teniau aquells hermosos pobles, quals habitants ab tanta espontaneïtat vingueren a saludarvos, sapiguen que si tira avant (com hi tirarà si vos no hi poseu un bon remey) la construcció d'una paret de 3 metres d'alsada a banda y banda de la vía, un'altra vegada que hi vinguen, no hi veuren res, ni nosaltres vos veurém a vos, per disposició, no sabem si d'un jueu foraster ó de dintre de casa.

Y ara, per acabar aquest escrit agre-dols, sols diré als llegidors de la meva benvolguda TRALLA, que aquells homes levantins donarán un que sentir, perque tot lo que tenen de beneytons ho tenen de tossuts, encara que'ls més no hagin nascut a Tossa.

JOSEPH FONTCUBERTA

3 Desembre de 1904.

En Pi y Margall y 'ls catalanistas

En Pi y Margall may va combatre als catalanistas. Los que'ns han atacat y calumniat sempre, son los mateixos que han atacat y calumniat a n'en Pi y Margall. Lo diari que sempre nos ha tractat de clericals y separatistas, es lo mateix que tractava de faccioso, insurrecto y loco peligroso de dejar andar por las calles al venerable apóstol a qui deurían pendre per modelo tots los federales. En cambi, ab més de trenta anys que fa que's publican diaris catalanistas, may s'ha estampat en ells cap ofensa, directa ni indirecta, a n'en Pi y Margall.

Després de la mort del gran home que encara plorém, va durar una temporada (poch més d'un any) en que semblava que's volia continuar en bonas relacions ab los catalanistas; pero desde que'ls capitosts federales van comensar a anar de brasset ab los difamadors de son ilustre mestre, los hi han encomanat a la

major part d'ells, l'odi violent que senten contra'l Catalanisme.

Enfront, donchs, d'aquesta conducta actual, vaig a posar las paraulas y escrits d'en Pi y Margall.

Quan los unitaris de tots colors, tant monàrquics com republicans, acompanyavan ab música als pobres joves que portavan a morir a la Manigua, aixordantlos ab los crits de ¡Viva España!, que a n'aquells desgraciats los hi deuria fer l'efecte de ¡Morin los espanyols! ja que aquèsta era sa única consuecencia; quan lo Govern extremava sa persecució contra'ls catalanistas, y La Renaixensa tenia de publicarse al Vendrell, la "Unió Catalanista" va donar a la llum son manifest, en que demanava la pau immediata a tota costa.

Aquest document va ser censurat fortament y sos firmants insultats y calumniats, tant pe'ls monàrquics unitaris, com pe'ls republicans unitaris, pero vegis lo que'n diu en Pi y Margall en un article titolat "La Unión Catalanista", publicat en El Nuevo Régimen de 25 de Juny de 1898:

"Grata nos ha sido la lectura de este manifiesto. ¡Ojalá hablasen en el mismo tono y en igual sentido las regiones todas de España! Urge que reclamen todas su personalidad é impidan que los destinos de la Nación sigan á merced de unos pocos hombres. Autónomas y fuertes, ellas serían las que rigiesen al poder central, no las regidas. No nos precipitarían nunca á guerras tan insensatas como las que hoy sufrimos. Buscarían siempre la satisfacción de los intereses y no la de un loco orgullo. No sacrificarían á palabras vacías la riqueza, la sangre ni el bienestar de los pueblos."

Y acaba ab lo següent paragraf, en que revela'l desitj d'una unió entre federales y catalanistas:

"¡CATALANISTAS! VOSOTROS SOIS, COMO NOSOTROS, VERDADEROS AMANTES DE LA PATRIA. No olvidéis que UNIDOS podríamos fácilmente transformar las condiciones de vida del país y dentro de ellas asegurar el engrandecimiento de nuestra amada Cataluña. ¡Felices todos si JUNTOS lográsemos transformarlas bajo la República!"

En un altre article titolat "No cejemos" publicat en La Autonomía, de Barcelona, del mes de Janer de 1899, escriu en Pi y Margall:

"Tan arraigada tienen nuestros hombres políticos la idea de que nada debe escapar á los ojos ni á la intervención del Estado, que se asustan de la autonomía de las regiones. Los republicanos dicen todos que la aceptan; pero salvo los federales. lo dicen, NO LO SIEN-TEN, (d' aixó n'estem perfectament convensuts tots els autonomistas.) Aun los que más cerca parecen estar de nosotros, la limitan de tal modo, que es como si la negara.

Se les habla, por ejemplo, de que en uso de su autonomía podrán las regiones darse en lo civil las leyes que crean más conformes á la justicia; y unos la rechazan en absoluto, otros la limitan á la codificación de los actuales fueros y a la conversión del derecho escrito, otros lo admiten mediante la aprobación del Estado.

Se les habla de que las regiones podrán, en uso de su autonomía, adoptar el sistema tributario que mejor les parezca, así para cubrir los gastos de la Nación como los suyos; y lo oboman todos, concediéndoles los que más el reparto y la cobranza de los tributos que el Estado imponga.

No se les habla de que las regiones podrán, en uso de su autonomía, levantar empréstitos: sin la intervención del Estado lo consideran un peligro. Ven que el Estado los levanta disparatadamente bajo todas las condiciones y formas imaginables, á bajo tipo, á muy alto interés, con garantía y hasta dación en pago de las rentas públicas; y en él buscan un regulador y un freno para la Hacienda de las regiones. Se comprendería que el Estado interviniese si se hiciera deudor subsidiario de los empréstitos: ¿cuándo lo fué de los contraídos por las Diputaciones ni los Ayuntamientos?

Y ara va directa y especialment pels republicans unitaris actuals monopolisadors de la República.

Mucho menos se puede hablar á los republicanos de que las regiones en uso de su autonomía podrán darse su Constitución, su Gobierno, sus Cortes, sus Tribunales y sus milicias: los que llegan á más permiten que los gobernadores sean de popular nombramiento y se califique de Juntas las hoy Diputaciones. Quieren todos por de contado una ley provincial ó regional y otra municipal á que hayan de atenerse todas las provincias ó regiones y todos los municipios. Algunos hasta repugnan la división de la república en las regiones.

La verdadera autonomía no la queremos sino los regionalistas y los federales. Debemos unos y otros defenderla tenazmente si deseamos sacar á la Nación del abatimiento en que ha caído por las presentes desventuras y precaverla contra las que la amenazan. No sería una REPÚBLICA UNITARIA, sino la CONTINUACION DEL RÉGIMEN MONÁRQUICO, y no curaría los males de la Patria.

Escolteu be'ls republicans de bona fé lo que

os diu en Pi y Margall. Una República unitaria sería una imitación de la Monarquía; una falsificación de la libertad; una Monarquía disfresada ab gorro frigi.

Al defensar en Pi y Margall la República federal no ho feya donchs, per lo que, aquesta tingués de República, sino per lo que tingués de federal; ja que ben clar diu que la República, quan no es federal, es la continuació del Régim monárquic; y aixís efectivament té de ser, puig investit lo quefe d'un estat república unitari, de las mateixas atribuciones que un Rey (puig ho es temporalment) si no té en contraposició á son poder y autoritat, los respectius poders y autoritats de las regiones que aseguran y garanteixan la llibertat, pot arribar á todas las tiranías, com en algunas Repúblicas del Centre y del Sud d'América, podent fins establir l'Inquisició, com en l'antiga República de Venecia.

Precisa que ho entenguin bé los republicans, y'l mateix Pi y Suñer, que en son article publicat a Joventut demostra que no ha comprés encara a n'en Pi y Margall. Totas las sevas afirmacions sobre la essencialitat de la forma de govern cauen per sa base, desde'l moment que es lo mateix Pi y Margall qui las hi desmenteix.

M. RIU

(Seguirá.)

CASTANYAS RURALS

BROSSA DE VALLS

Sr. Director de LA TRALLA.

Donchs, com deya la passada setmana, cap persona honrada y digne pot tenir confiança en homes que, vegent la miseria y l'emigració y l'estat abatut dels treballadors, votin un pressupost que's un insult pera la classe obrera, per quan sols se veu la intenció d'afavorir á polítics desprestigiats, que'l poble havia ja despreciat ab la indiferencia y que alguns d'ells, si existís justicia, avuy portarian un grillet.

Continuaré un altre dia, Ara tractaré d'en Fris-tol.

En Camps va oposarse á la idea de la comissió de las festas de l'Inmaculada perque volia repartir una almoyna als pobres de la localitat, alegando que era contrari á solemnizar lo sagrat nom de Maria y que'ls pobres podian ben passar un dia més de... gana.

En cambi, va votar una subvenció pera una escola particular en la qual reben instrucció los noys de las familias mes acomodadas de la localitat y un altre subvenció pera'l club polítich.

Dany y perjudici y repartir llibres d'Higiene á la classe obrera.

Els comentaris ja son propietat del públich. Jo ja 'ls faré un altre dia.

Ja veyeu honrats obrers si tinch ó no tinch rahó al combatre aquets farsants que sols han fet l'Unió por explotá la ignorancia pagats per la reacció, á las ordres d'un govern que ha posat a la Nació en un estat de miseria que sols causa compassió. Ja veyeu lo que fa'n Camps, l'Oller, Vives y'n Padró; teniu aixó ben present, puig ja vindrá la ocasió d'escupirshi a la cara y fe'ls dar explicació de aquella legalitat y de aquella protecció que van prometre á l'obrer quan buscavan la elecció. Compreu y llegiu LA TRALLA y esteu al tanto com jo.

ALSA-PREM

19 Desembre 1904.

El dimecres se'ns comunicá pel jutjat la nova d'haver pujat á l'Audiencia la causa que se'ns instrueix ab motiu de la darrera denuncia.

Ab plena satisfacció manifestem á nostres llegidors que'l distinguit advocat En Santiago Gubern, Secretari de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, y l'intelligent procurador En Victor Pereyra y Alcántara, s'han ofert generosament a portar la causa que en virtut de nostra darrera denuncia se segueix contra nostre Director.

De tot cor agraïm y remerciem á dits Srs. son oferiment, que ajuntat á las moltes provas de sim-

patia que tenim rebudas ens farà seguir sen temen-
sa pel camí emprés.

LA TRALLA, en virtut de las festes de Nadal felici-
ta a tots sos llegidors y'ls desitja tota meua de felici-
tats tot fent vots pera que en breu puguem cele-
brar el Nadal de la llibertat de nostra Patria.

Se fa saber que'l divendres passat vaig anar al
Teatre de las Arts.

Se fa saber, també, que vaig anarhi pera veure
y oír "El Geni".

Igualment se fa saber que vaig veure'l molt be pe-
ro vaig oírlo molt malament perque hi ha gent
que'l teatre'l pren per una sala d'estosegar.

Y per ultim se fa saber que quan estich encostipat
me'n vaig al llit d'hora y procuro suhar, ab lo qual
penso fer dugas vegadas be: en primer lloch perque
curo y en segon terme perque no amohino al pro-
xim ab una tos que no te dret a tenir qui va a tea-
tre.

Estamos? que diuen allende.

En Rodriguez Mendez per are bo y ab més ganas
de fer festa que cap estudiant fraterno.

¿Quien me compra un llo?

El Diluvio, al fer la resenya de la darrera sessió
del Ajuntament, en que's va tractar de las subven-
cions a algunas associacions religioses de carecter
benéfich, diu lo següent:

«El señor Giner de los Rios dijo haber hablan-
do con Serrano, quien le manifestó que aproba-
ba la conducta de la mayoría republicana.

Acto seguido el señor Mir y Miró manifestó
que Lerroux le había dicho, que aprobada la con-
ducta de Odon de Buen y del que hablaba.»

¿Qui es capás de dexifrar aquest geroglífich?
¿Qui ha mentit d'aquets dos regidors que en plena
sessió atribuïen a n'En Lerroux dugas frases
contradictorias? ¿Es que En Lerroux ha enredat a
tots dos, rifantsels ben guapament?

¿Aixís paga l'Emperador del Paralelo a sos sub-
dits que a cada moment l'estan anomenant en las
sessions del Ajuntament?

Havém de fer present a nostre guapo Goberna-
dor, que'ls repartidors de varis diaris segueixen
sense'l dia de descans que la lley'ls concedeix. Els
repartidors no's queixan per por d'esser despatxats
y la lley segueix infrintintse.

Aquesta es la tercera vegada que parlém de lo
mateix y que nosaltres sapiguém et senyor Gon-
zález Rotwoos res ha dit.

Preguém als diaris verament liberals, que'ns se-
cundin en nostre propósit d'amparar als pobres re-
partidors, que si no's queixan directament a sos
principals es perque com havém dit, tenen por de
quedar sense feyna.

L'Almanach de La Campana de Gracia parla de
esquellas africanas.

Qualsevol se creuria que'l simpátich Roqueta s'ha
conegut el mal.

L'Azcárate en el Congrés ha fet observar que a
Espanya's gastan 87.000 pessetas més per las con-
signacions de la llista civil, que no pas per sous del
personal de Justicia de tal Estat.

Molt be; pero are nosaltres farém observár un'al-
tra cosa.

L'Estat gasta 176 milions de pessetas pera con-
signació de Guerra y Marina, y sols 12 ó 13 pera
Instrucció Pública. Aixó es: tretze vegadas més en
exércit y Marina que'n instrucció.

Y malgrat aixó l'altre dia surt La Putinera ab
un article, en quin diu que: los oficiales no pueden
vivir con el sueldo que tienen; y tot seguit ens ex-
plica las reformas que voldria, que solament son:
que se aumenten los sueldos, que se disminuyan las
edades para los retiros, que se compre material y
que se cree la clase de sub-oficiales para que los ofi-
ciales, libres de las tareas cuarteleras, puedan de-
dicarse al estudio. Y entre tant els gastos que au-
mentin, el crédito que disminueixi, els cambis que
pugin, las subsistencias s'encareixin y'l poble que's
reventi.

Si la República dels frateros nos havia de portar
totas aquestas gangas, seria cas d'apretar a correr
el dia de la seva proclamació.

Ja deuen saber que'n Maura ha caygut. Ab tal
motiu estém d'alló més contents perque tenim entés
que la mano oculta de la reaccion ens augmentará
la subvención que perciben, los que están vendidos
al reluciente oro del jesuitismo.

Segons noticias que creyém certas ahir va néixer
la gallina que ha de fer l'ou del quin n'ha de surtir
la mare de la besavia del pare de l'avia de la mare
de la gallina que ha de fer l'ou de quin interior ne
surtirá el gall de la República que's tenien de men-
jar els frateros per Nadal passat.

La secció d'Instrucció del «Foment Autonomista
Catalá» ha organitzat una gran rifada, parodiand la
nacional, que's celebrará'l dia de Cap-d'any en el
local del «Foment», Diputació, 295, pral.

Se rifarán galls, turróns y vins. Se venen bitllets
a ral.

Tot el benefici que s'obtingui será per la Escola
gratuhita catalana «Mossen Cinto.»

Los regidors frateros y La Putinera están furio-
sos perque la junta de vocals associats los hi ha re-
ventat los presupuestos; mes hem dit: los hi ha limi-
tat la racció de la menjadora, puig tots los augments
de gastos per personal han sigut rebutjats.

Es llástima, perque figúrinse que hasta havian
inventat una plassa d'Inspector de la Iluminación
pública.

¿Y encare dirán que no tenen iniciativas?

Llegeixo que'l nou ministre de la Governació,
marqués del Vadillo, ha ratificat per teléfono sa con-
fiansa al governador civil de Barcelona.

Creguin que he quedat tot content ja que real-
ment hauria sigut una llástima no poguer seguir
admirant aquell be de Deu d'hermosura.

¡Tan guapo que es!

Y are que parlo de nostre Pilat los faré saber que
fa tots los possibles pera fernos passar bons ratets
enviantnos polissons amenos als actes catalanistas.

Si volen un exemple 'ls citaré 'l del polisson que
assistí a la conferencia que'l doctor Domingo Mar-
ti y Juliá doná a la Lliga Regionalista de Gracia.
Mentres lo conferenciant anava disertant sobre 'l
tema objecte d'aquell acte vetaqui que'l guindilla,
vinga pesar figas. Y no's creguin que no dormis
fort, no, fins va somiar y tot; y ab lo somni 'ns feu
riure de valent perque miris que fa riure de debó
que nostre policia arribi a somniar que descubreix
l'autor de la bomba del carrer de Fernando.

Plomas y Bolvas es lo titol de la primera obra de
un poeta naixent qual presentació fa en Suriñach
Senties. Malgrat alguns defectes de forma, lo llibre
d'en Vinardell deixa una impressió forsa agradosa y
fa esperansar quelcóm de mes empena del novell
poeta, que no voldriam trigar a veure.

Lo llibre, orlat ab una bonica cuberta del Opisso,
val 6 rals.

VIC

Premiá de Dalt

Sr. Director de LA TRALLA.

¡Quina llástima que'l Barbut no hagi seguit la
carrera d'advocat!

Si are se las pensa totas, si are sap més qu'en
Merli y qu'en Talleyrand y qu'en Maquiavelo, ves
que hauria sigut si arribá a tenir lletra.

Ja'ls lectors de LA TRALLA coneixen alguns dels
seus fets. Bó será que coneixin aquets altres que a
boca plena circulan per Premiá de Dalt.

Estava acorralat, perque'l senyor governadó li
deya:—¿Per qué no cumplires ab lo que't vaig or-
denar? y ell, el Barbut, rumia que rumiarás, des-
prés d'estirarse mil y un cop la barba, li vingué la
gran pensada.

—Senyor, no vaig rebre l'ordre.

Va altre:

S'arreglá lo de la Capella de La Sisa, qu'ell ha-
via desarreglat. S'havia d'enviar copia de l'acta de
l'arreglo al Cardenal; donchs, avuy perque plou,
demá perque fa fret, l'altre perque no estava hó. se
passaren setmanas y més setmanas sens que firmés
el document.

Peró vé una sessió de segona convocatòria y no
tenia més fugida. Havia de firmar... y rumia que
rumiarás..., rumiarás que rumia... Se li vé'l gran
acudit.

—No ving a la sessió per motiu del servey...
Y está clar, com que també per motiu del mateix
servey no acudiren sos lloch-tinents, s'escaparen
aixís de firmar el conveni, y tutti contenti.

¡Quina llástima que no seguís la carrera d'advoca-
t!

De segur que si ell y sos lloch-tinents no anarén
a la sessió no fou per alló de la firma, pro: fou
pera veure si era veritat que'n contes de matar mol-
tons se matan ovellas prenys, que pareix que la
carn en aquestas condicions no té res d'higiénica, y
que com ell se desvetlla tant per el bé del poble,
prou ho va fer per si li venen gat per llebra.

Y encare dirán.

Res; sempre hi han desagrahitis.

Sallent

Sr. Director de LA TRALLA.

Els frateros d'aquí ja tornan a estar de festa
perque han conseguit montar un nou alcalde que
també 'ls hi farà els ulls grossos.

Aquell ex-pesador de porchs y famós ex-fideu-
her tan arreglat de ventresca y que'n certa ocasió
varen tornarseli'ls fideus agres, es a n'aquí han ca-
rregat el mort de la vara.

Diuen que de moment el pobre home de fei-
xuchs passos y panxa contenta hi tirava cosas en
acceptarla; la trobava feixuga, tant, que'l conside-

rarse inhabilitat pera manejarla sens caure en ridi-
culesas, l'agror dels fideus ja li tornava a la boca.
Pero com a imberbe bon minyó acostumat a creure,
no va poguer desobehir la seria imposició d'aquell
fabricantet que li diuen el «Negre». Va recordarli
lo del quatre talerets y no tingué més que doble-
garse y creure.

El fraterno Veri, ex-socialista y també ex... mol-
tas altres cosas, que ja fa temps que's dedica a la
pesca, va semblarli bona l'ocurrencia d'entendres ab
el Negre.

¡Qué importava qu'entre alguns frateros aquei-
xa coaligació deixés cert mal efecte y que, arreco-
nant al senyor Vilaseca, fessin traició a las ideas!
Aixó per ell era lo de menys. La qüestió avans que
tot era procurar-se per las bessas y si'l pesadó de
porchs era alcalde, ell podria encarregar-se de la
pesa.

Un apoyo decidit varen prestar als regidors fra-
ternos, que no hi veyan de cap ull, perque la cosa
anés en marxa y... ja tenim al ex-fideuher alcalde
y pesador de porchs al Veri.

¡Ay ex-fideuher, quina pena 'm fas ab aquesta
vara quan penso que no sabrás que ferten! ¡Cóm te
las arreglarás per alternar la política del semi-ca-
cich Negre ab la que t'imposará la colla de frater-
nos que menan el Veri y Catllera!

Molts apuros passarás quan un y altres te tirin
de l'esquena; pobre fideuher, ja'm sembla veure't.

¡Sort tindrás que'n moments de mal-humor y de
relativas penas podrás disposar d'algun gatet y ferlo
jugar ab aquellas dugas borletas de seda que prop
del cim de la vara majestuosament hi penjan.

Si la practicas será una encertada ocurrencia.
Més que la de nnierte ab el Veri y'l Negre.

FUET SALLENT

17 Desembre 1904.

Sant Sadurn de Noya

Sr. Director de LA TRALLA.

Si'l cop de TRALLA del «Faritzeu» va fer butllofa
al Sr. Abecerolas, ab tot y tenir la pell groixuda
com un cuíro, més verdanch y cohisor li va fer la
fiblada del Ronsal. ¡Caramba, recaramba y caram-
bital quina manera de treure sapos culebras y foch
pe'ls caixals lo mestre titas andaluz y ex-preten-
dent de secretari, quan vomitaba sas penas als com-
panyos ¡ay! de figueretas.

Peró, mira, senyor mestre sense minyons, compra-
til-la al herbolari que't fá la feyna y prentne una
portadora cada horeta, perque aquestas fullas treu-
hen lo foch, y a tu't convé molta calma y molt es-
talviar las llágrimas y sanglots per las xurriacadas
que't mereixes y que anirán venint. ¿Que potser te
molesta? ¿Si? No ho trovo gens ni gota extrany,
perque tots los burros voldrian anar sense.

Encare que'l blau cogui, no t'acaloris ab lo Ron-
sal, que no n'hi ha pas per tant, ¿Per ventura t'ha
dit que fossis d'aquells llogaters que'ls jutjes hi
tenen que veure per ferlos pagar l'anyada y aviar-
los de la casa? ¿T'ha parlat pas del reyalme de Ta-
rragona ni de certas hisendas molt sucosas pe'ls que
hi fan de procurador? ¿Ha retret pas que fessis
negocis ab sayó, ni que t'untessis los dits ab oli,
fent la competencia als tenders y fent l'orni de
pagar los drets d'entrada que'l Gremi paga per tal
concepte al Municipi? ¿T'ha dit tampoch que fossis
d'aquells que hipocritament van pe'l mon a dir mal
del un y l'altre, quan ni l'altre ni un son presents
per contestar ab lo peu semblants valentías, propias
de'ls peteners, que lladran... lladran, y no saben
més que lladran desde son amagatall? ¿Per ventura
t'ha parlat de... tantas altras cosas que pot dirte y

se't dirán? ¿Donch de qué't queixas? Mira, Abece-
rolas, tu ets molt viu y anirás lluny, fins potser te
perderás de vista de tant lluny que haurás de guil-
lar. Tu ets de'ls que tiran la pedra y amagan la má,
pero ta má, jo l'he vista, perque també'n soch de'ls
vius y de'ls que poden anar lluny... encara que no
vagi a Sant Feliu. Ab aixó, creume, no t'enfanguis
més ara, que ja tens fango asta jonollo... digas
«prou d'aquest coll!» carrega las tres cadiras y la
calaixera y aixís t'estalviarás la fi d'en Paturot...
que tu ja sabs quina va ser.

Si no t'agrada aquest paquet te n'encetarà un
altre. Mentres tant disposa de las xurriasas del

VENTA MOSCAS

Cambrils

Sr. Director de LA TRALLA

Como lo cortés no quita lo valiente segons ex-
pressió gráfica castila, hem de dirli, que per mes
gana que tingui 'l nostre sucacandi del jutjat mu-
nicipal, ha hagut de tornar las pelonas aquellas de
fer vaca ab greu mal de cor: aném a dir, las ha tor-
nat son amo, que es ignal.

Com los noys d'estudi quan prenen las cosas y 'l
mestre las hi fa tornar, ¡ela! ¡feuli ganyotas! sino
que, vamos, aquesta vegada, ha estat a la inversa:
los noys de la llana feren tornar al mestre sabi-
esquilat lo que ell havia pres a un de sos compa-
nyons.

Y al pensar que aquest home predica fraternitat,
y al sentirlo esvalotar ab los seus crits de república,
de monarquia, de clero, en fi de tot lo que's presen-
ta zense tó ni só, em fa 'l mateix efecte, y dispensi
si senyalém, que sentir a Barcelona, lo Noy de To-
na, allá al Plá de la Boqueria.

Pot predicar que es enemich del capital y de tota
la forsa pública y social existent, home: en Lerroux
ho fa y ademés ¡mica mes mica menos! ¡que! al fi
es igual.

¡Ay balansas de la justicia quin pés feu!

TEXNALE

Cartera de Comunicacions

J. B. S.—Anirá.

Joanet de Berga.—Idem.

Ll. F. Tama.—El denunciarian.

Un astrólech catalá.—No es prou correcte.

Regalat.—Y el memorial? C.

E. S. Ll.—Aquesta vegada no vá.

Joan Dalmau.—Vá.

Fritz.—Anirá tot. No s'impacienti.

Agustí Pedret y Miró.—Mercés.

Joseph Gallostra.—Crespiá.—Ab molt sentiment
hem de dirli que la seva carta s'ha extraviat. Li di-
hém perque no extranyi que no's publiqui.

Grop.—Ja tenim corresponsal.

Joan Jaumeandreu.—Anirá.

Fortanet.—No vá.

M. B. J.—Es molt tractat l'assumpto.

Clatellada.—Ja tenim l'Alsa-Prem.

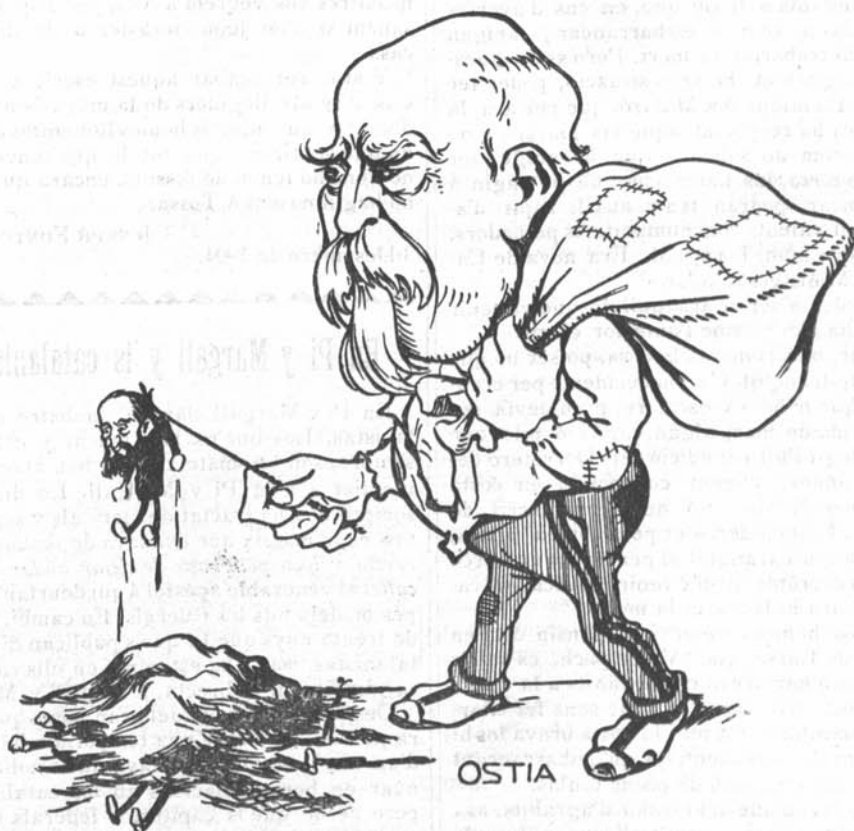
Angel del Montseny.—Té poch interés.

(Quedan cartas pera contestar.)

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos

A viat sortirà el Calendari de
LA TRALLA pera l'any 1905

La nota de la senmana

OSTIA

El nou president fent treballs pera formar un Gabinet d'altura.